Jakub Kopaniecki

Streszczenie rozprawy doktorskiej zatytułowanej *Muzyka popularna w przestrzeni fonicznej współczesnego Wrocławia*

Przedmiotem pracy jest współczesna scena muzyki popularnej we Wrocławiu. Punktem wyjścia dla rozprawy stał się problem tożsamości fonicznej miasta, w szczególności „muzyki miasta", czyli dla niego swoistej, o której pisał Robert Losiak już w 2008 roku. Autor rozprawy podjął ten temat, ponieważ pragnął zrozumieć, jaki wpływ może mieć lokalna scena muzyki popularnej na kształtowanie tożsamości fonicznej miasta, a w rezultacie na jego całościową tożsamość i sukces ekonomiczny ośrodka.

Celem pracy było stworzenie modelu badań, który odpowiedziałby na postawione pytania badawcze. Model ten syntezuje dorobek z zakresu studiów nad pejzażem dźwiękowym miasta, kulturowych studiów miejskich, teorii klasy kreatywnej, socjologii, popular music studies oraz leisure studies, czyli studiów nad czasem wolnym (rekreacją). Właśnie ta ostatnia perspektywa, wciąż niewystarczająco obecna w polskiej literaturze, pozwoliła szerzej spojrzeć na lokalne praktyki muzyczne i stała się spoiwem łączącym wszystkie pozostałe perspektywy, zwłaszcza odległe od muzykologii, takie jak ekonomia. Poszukując odpowiedzi na postawione pytania badawcze, autor jednocześnie weryfikował funkcjonowanie modelu na przykładzie Wrocławia. Dodatkowym celem było ponadto rozwikłanie węższego problemu – czy wrocławską scenę muzyczną tworzy sieć miejsc i zgromadzonych wokół nich społeczności, które poprzez podejmowane inicjatywy utrzymują żywotność sceny – innymi słowy, czy wrocławska scena muzyczna funkcjonuje efektywnie i „zdrowo", wedle wytycznych określonych m.in. przez Johna Connella i Chrisa Gibsona w monografii *Sound tracks. Popular music, identity, and place*.

Praca doktorska została podzielona na dwie części. Pierwsza z nich zatytułowana jest *Model badań* i została przygotowana w oparciu o zgromadzoną literaturę przedmiotu. Stanowi ona podstawę teoretyczną dla części drugiej, empirycznej, zatytułowanej *Case study – Wrocław.* Część ta jest rezultatem badań terenowych, przeprowadzonych i opracowanych wedle metod wyłożonych w części pierwszej.

Rozdział pierwszy niemal w całości skupia się na zagadnieniach związanych ze studiami miejskimi. Omówiony zostaje problem wyodrębniania miejsc z przestrzeni miejskiej, ich doświadczania, a także kwestia tożsamości miasta, będącej niejako wypadkową poruszonych w tym podrozdziale problemów. Wprowadzone zostaje także zagadnienie klasy kreatywnej i

jej wpływu na rozwój miasta, a także problem udziału tożsamości miasta w budowaniu jego kreatywności. Omówiona zostaje pokrótce teoria klasy kreatywnej, kapitał kreatywny miast w Polsce i Wrocław jako miasto kreatywne. W dalszej części rozdziału poruszona zostaje kwestia dźwięku jako elementu tożsamości miasta. Szczególną uwagę autor poświęca globalnym i lokalnym czynnikom kształtującym miejską audiosferę, a także temu, jak dźwięki w przestrzeni publicznej – szczególnie muzyka – mogą tworzyć skupione wokół nich społeczności.

Rozdział drugi poświęcony jest bardziej szczegółowemu zagadnieniu muzyki popularnej w przestrzeni fonicznej miasta. Ponadto rozwija i precyzuje on wątki zapoczątkowane w rozdziale pierwszym, m.in. rolę miejsc dla lokalnych społeczności, aktywności podejmowane w czasie wolnym, a także wpływ lokalnych praktyk muzycznych na globalnie funkcjonującą muzykę popularną. Zdefiniowane zostaje pojęcie scen muzycznych, a także omówiony wpływ muzyki popularnej na tożsamość jednostki, tożsamość miejsca, a w rezultacie na tożsamość całego miasta. W tym samym rozdziale autor porusza także wątki performatywne – „żywość" i związaną z nią „autentyczność" występu na żywo, a także problematykę muzycznego performansu w sytuacjach jego zapośredniczenia za pomocą współczesnych mediów, zwłaszcza Internetu.

Część drugą pracy, czyli studium sceny muzyki popularnej we współczesnym Wrocławiu, otwiera rozbudowane wprowadzenie. Na jego początku autor przybliża pokrótce historię jazzu i rocka we Wrocławiu po roku 1945. Ponieważ kolejne rozdziały koncentrują się na konkretnych przestrzeniach, miejscach, inicjatywach bądź zjawiskach w obrębie wrocławskiej sceny muzycznej, autor przedstawia także kluczowe wyniki przeprowadzonych ankiet oraz wywiadów, nadające kontekst dla tychże rozdziałów.

Rozdział trzeci to główna część *case study*, będąca rezultatem badań terenowych. Podzielona jest na trzy podrozdziały, każdy poświęcony konkretnemu rodzajowi przestrzeni – lokalom, beach barom i scenom plenerowym oraz ulicy. Rozdział czwarty skupia się na wszelkich działaniach, które wpływają na żywotność sceny, jej promocję i wymianę idei między członkami społeczności, a także między muzycznymi społecznościami. Rozdział ten ma pokazać, że działalność sceny muzycznej opiera się nie tylko na koncertach, ale podtrzymywana jest przez liczne inicjatywy towarzyszące. Składają się na nie konkursy i festiwale muzyczne skierowane ku wrocławskim artystom, obecność muzyków w lokalnych rozgłośniach radiowych, a także piosenki o Wrocławiu. Ponadto ostatni, czwarty podrozdział, poświęcony został wrocławskim *tribute shows*. W toku badań okazało się, że koncerty tego rodzaju nie tylko są wyjątkowo popularne w stolicy Dolnego Śląska, ale wręcz wyróżniają

Wrocław na tle innych miast w Polsce. Są one także zjawiskiem polaryzujących artystów zarówno wewnątrz sceny jazzowej, jak i w obrębie całego miasta.

Rozdział piąty jest odpowiedzią na pandemię koronawirusa, która wybuchła w marcu 2020 roku. Była to sytuacja bezprecedensowa, która zaburzyła plan badawczy, ale przede wszystkim wstrząsnęła lokalną sceną muzyczną. Członkowie społeczności stracili możliwość wykonywania podstawowej dla siebie czynności – grania koncertów. W związku z tym autor przyjrzał się, jak miejsca i muzycy zaadaptowali się do panujących okoliczności i jakim przemianom uległo miasto (pierwszy podrozdział), jak wyglądały występy w czasie lockdownu (drugi podrozdział) oraz jakie festiwale i konkursy odbywały się w trakcie pandemii (trzeci podrozdział). Okres ten pozwolił zweryfikować, jak efektywnie funkcjonowała scena muzyczna, jak zintegrowani byli członkowie społeczności muzycznych oraz jaki wpływ lockdown miał na tożsamość Wrocławia.

Jakub Kopaniecki

Abstract of the doctoral dissertation entitled *Popular music in the sonic space of contemporary Wroclaw*

The subject of the dissertation is the contemporary popular music scene in Wroclaw. The starting point of the dissertation was the problem of the sonic identity of the city, in particular "the music of the city", that is peculiar to it, which Robert Losiak wrote about as early as 2008. The author took up this topic because he wanted to understand what impact the local popular music scene could have on the formation of the city's sonic identity, and consequently on its overall identity and the economic success of the center.

The goal of the study was to create a research model that would answer the research questions posed. The model synthesizes contributions from the fields of city soundscape studies, cultural urban studies, creative class theory, sociology, popular music studies and leisure studies. It is this last perspective, still insufficiently present in the Polish literature, that has made it possible to take a broader look at local music practices and has bound together all other perspectives, especially those distant from musicology, such as economics. Seeking to answer the research questions posed, the author simultaneously verified the functioning of the model using the example of Wroclaw. Moreover, an additional goal was to unravel a narrower problem – whether the Wroclaw music scene is formed by a network of places and communities gathered around them, which, through their initiatives, maintain the vitality of the scene – in other words, whether the Wroclaw music scene functions effectively and "healthily", according to the guidelines set forth, among others, by John Connell and Chris Gibson in the monograph *Sound tracks. Popular music, identity, and place*.

The dissertation is divided into two parts. The first is titled Research Model and was prepared based on the accumulated literature on the subject. It provides the theoretical basis for the second, empirical part, entitled Case study – Wroclaw. This part is the result of field research, conducted and developed according to the methods laid out in the first part.

The first chapter focuses almost entirely on issues related to urban studies. It discusses the problem of separating places from urban space, their experience, as well as the question of the identity of the city, which is, as it were, a product of the problems raised in this section. The issue of the creative class and its impact on urban development is also introduced, as well as the problem of the contribution of a city's identity to its creativity. The theory of the creative

class, the creative capital of cities in Poland and Wroclaw as a creative city are briefly discussed. The chapter goes on to address the issue of sound as an element of a city's identity. The author devotes special attention to the global and local factors shaping the urban soundscape, as well as to how sounds in public space – especially music – can create communities centered around them.

The second chapter is devoted to the more specific issue of popular music in the city's sonic space. In addition, it develops and clarifies the themes initiated in Chapter One, including the role of places for local communities, leisure activities, and the impact of local musical practices on globally functioning popular music. The concept of music scenes is defined, and the impact of popular music on the identity of the individual, the identity of the place, and ultimately the identity of the entire city is discussed. In the same chapter, the author also touches on performative topics – the "vividness" and associated "authenticity" of live performance, as well as the problematic nature of musical performance in situations where it is mediated through contemporary media, especially the Internet.

Part two of the work, a study of the popular music scene in contemporary Wroclaw, opens with an extended introduction. At its beginning, the author briefly introduces the history of jazz and rock in Breslau after 1945. As subsequent chapters focus on specific spaces, places, initiatives or phenomena within the Wroclaw music scene, the author also presents the key results of surveys and interviews conducted, giving context to these chapters.

Chapter three is the main part of the case study, which is the result of the field research. It is divided into three subsections, each devoted to a specific type of space – venues, beach bars and outdoor stages, and the streets. The fourth chapter focuses on all activities that affect the scene's vitality, its promotion and the exchange of ideas among community members, as well as between musical communities. The chapter is intended to show that the activities of the music scene are based not only on concerts, but are sustained by numerous accompanying initiatives. These consist of competitions and music festivals aimed at Wroclaw artists, the presence of musicians on local radio stations, and songs about Wroclaw. In addition, the last subsection is devoted to Wroclaw tribute shows. In the course of the research, it turned out that concerts of this kind are not only extremely popular in the capital of Lower Silesia, but actually distinguish Wroclaw from other cities in Poland. They are also a polarizing phenomenon for artists both within the jazz scene and within the city as a whole.

Chapter five is a response to the coronavirus pandemic that broke out in March 2020. It was an unprecedented situation that disrupted the research plan, but most importantly shook the local music scene. Members of the community lost the ability to perform an essential activity

for themselves – playing concerts. Accordingly, the author looked at how venues and musicians adapted to the prevailing circumstances and what changes the city underwent (first subsection), what performances were like during the lockdown (second subsection), and what festivals and competitions were held during the pandemic (third subsection). This period made it possible to verify how effectively the music scene functioned, how integrated members of the music communities were, and what impact the lockdown had on the identity of Wroclaw.